

DET POSTOMDELTE

FAGBLAD FOR FORENINGEN AF DANSKE SCENEINSTRUKTØRER

Nr. 88 - oktober 2019

Udgiver:

Danske Sceneinstruktører
Linnésgade 25 2. sal
1361 København K
Tlf. 33 33 08 88
www.stagedirectors.dk
email: info@stagedirectors.dk

Deadline næste nummer:
mandag 4. november 2019

Redaktion:

Inger Birkestrøm Juul, FDS
Erik Pold, FDS
Steen Madsen

Layout:

Jakob Brandt- Pedersen
Helle Knutstad

Forside:

Østerbro Teater / Revolver: "Brøgger"
Instruktion: Liv Helm, Pressefoto

Bagside:

Det Kongelige Teater: "Jeg løber"
Instruktion: Thomas Bendixen, Pressefoto

Formandens klumme..... 4

TEMA: DEN MANGFOLDIGE SCENEKUNST

Vi, de druknede..... 6

Ud over scenekante 8

Betonkadaver 14

Møde med Færøerne 16

Diversitet og mangfoldighed 20

Othello i Vollsmose år 2000..... 23

Projekt 6705 + Statens Kunstfond..... 26

Før finansloven 30

En dag på Passage Festivalen..... 34

Runde dage 37

Oprørets koordinater 38

Kulturmøde 39

**Repræsentation, misrepræsentation
og alt det indimellem 40**

KÆRE MEDLEMMER

”Når ordene svigter, så taler kulturen” sagde Joy Mogensen, i forbindelse med Kulturmødet i Mors og det er godt for os Scenekunstnere at blive mindet om hvor vigtig det er at vores arbejde rækker ud og gør en forskel for mennesker. Teater rører liv og bygger broer i samfundet. Vi fik mødt vores nye minister i en sammenhæng, der netop opfordrer til møder på tværs af hele kulturen. Sammen med Lene Skytt fra bestyrelsen var jeg taget afsted, netop med den hensigt at høre og tale, dels med fagfolk og dels med de mange lokale gæster. Det gjorde stort indtryk hvor stor bevågenhed kulturen har over hele landet og hvor vigtigt det er, at vi aktivt bliver ved med at blande os i dialogen om kunst og kultur.

over kulturmødet. Det var forfriskende for os alle, at opleve kunsten og ikke bare tale om den. Lene fandt tid til at deltage i debatpaneler og vi fik kontakt til relevante kulturpolitikere.

Det sidste får vi brug for i de kommende år, for lige så glad Kulturministeren er for kunst og kultur, lige så sikker er hun på, at der ikke kommer flere penge til området. Så det har høj prioritet at vi sammen begynder at udbrede teatrets succes historier, ja insisterer på skabe en ny fortælling om scenekunsten f.eks. at teater skaber social kapital - så vi ikke endnu engang bliver til et valg mellem kunst og en ny hofte. Så betydelig en arbejdsopgave giver det kun mening at udvikle og gennemføre sammen med de andre forbund for udøvende og skabende kunstnere. Vi er allerede gået i gang med at udvikle nogle

Politikerne skal høre efter når kulturen taler

Igen i år havde vi et godt samarbejde med skuespillerforbundet omkring en teater-impro med udgangspunkt i publikums refleksioner

fremadrettede visioner for scenekunsten. Et arbejde der munder ud i brainstorms og medlemsmøder for hele branchen i løbet af det kommende år. Så vi alle kan bidrage til at udveksle nye ideer og fortællinger om scenekunsten. Og på den måde overbevise politikere om at vi er et enestående tilbud de ikke har råd til at afstå - at de skal høre efter når kulturen taler! Den opgave har fået toprioritet hos bestyrelsen. Dette styrkes også af, jeg i denne periode sidder fast på sekretariatet og derfor har mulighed for at udvikle en overordnet strategi for bestyrelsens og foreningens kommende arbejde.

Men der er også pauser og en af dem jeg glæder mig til, er næste fredags store indflytningsfest i Autorhusets nye lokaler i Linnésgade, hvor det konstruktive samarbejde med Filminstruktører og Dramatikere

fortsætter på fuld kraft. Når I læser dette, er festen for længst slut, men forhåbentlig kan vi se tilbage på gode samtaler, nye initiativer og en rigtig god aften.

Som inspiration til hvor mangfoldig scenekunsten er og historierne om samme, fokuserer vi i dette nummer af det postomdelte på diversitet og alternative scenerum og aktører med vidt forskellig tilgang til teatret, som kommer til udtryk rundt om i landet. Vi starter i Svendborg med en reportage fra "Vi, de druknede" og fortsætter via Sydhavn Teater til Vesterhavet og "Betonkadaver" til Færøerne. Der bliver også plads til et tilbageblik på alternative Shakespeare opsætninger i hhv. Vollsmose og Gjellerupparken i 2000 og 2017. Og til sidst slutter temæet med en opfølging på de møder der har været afholdt omkring "Beboerinddragende scenekunst" i

København, Aarhus og Esbjerg. Og udover temæet er der også et interview med Catherine Poher og en omtale af Passagefestivalen. Plus opsamlinger fra vores felt. Dette kan forhåbentlig også inspirere til, at vi deler flere af vores erfaringer og tanker om scenekunsten med hinanden!

Rigtig god læselyst!

VI, DE DRUKNEDE

For Marstal/Ærøboerne er "Vi, de Drukneede" - ikke blot en roman, som nu bliver sat op i det egentlige, oprindelige bådværft, men også et sindbillede på begivenheder og historier som angår deres egen slægt og øens liv

Carsten Jensen udgiver i år 2006 VI, DE DRUKNEDE - en odysse over generationer af mennesker fra Ærø med tilknytning til havet og verden. - Igennem 11 år modnes idéen om en opsætning af dette værk for JUDITH VINDEVOGEL/Belgien - oprindelig er hun selv sopran - og stifter i 1987 kompagniet WALPURGIS, der arbejder med stedsspecificitet og samfundsorienteret musikteater. Walpurgis samarbejder i dette regi med et ungt kompagni: KLOPPENDE HERT/Belgien som arbejder socialt, politisk og visuelt med musikteater. Som lydkunstnere medvirker BOT/Holland der arbejder med musikmekanisk, analog lydkunst og musikmaskiner - der i deres udseende fremstår som Georg Gearløs møder Steampunk. Læg hertil et lokalt KOR, BAGGÅRDTEATRETs support, HCC BÅDVÆRFT i Marstal, MARSTAL SØFARTSMUSEUM og særdeles mange institutioner og personer på ÆRØ, som medvirker i projektet. METROPOLIS

har med sin helt særlige indsigt i international teatervirksomhed skaffet forestillingen til MARSTAL / ÆRØ - og der spilles 6.-10.august on location for fulde huse og meterlange køer. For Marstal/Ærøboerne er "Vi, de Drukneede" - ikke blot en roman, som nu bliver sat op i det egentlige, oprindelige bådværft, men også et sindbillede på begivenheder og historier som angår deres egen slægt og øens liv. Som både det litterære forlæg har sit eget univers hvor der valgt til og fra i den oprindelige historik, således viser musikteaterforestillingen også udpegede nedslag, udvalgt af den samlede stofmængde af Judith Vindevogel, og som Carsten Jensen siger i sin tale til hende på Premiereren, har hendes valg i forestillingen også fået ham til at forstå nye sider af sit værk.

Rummet musikforestillingen opføres i: Bådværftet - er kolossalt og rustikt.

Publikumsrækkerne er tilføjet, med havblå stole, og på scenen - forløb med bræddegulve, særegne, våbenlignende musikmaskiner og effekter der er/ligner værktøj og remedier til skibsbyggeri. I forestillingens forløb sænkes et bagtæppe, som afslører HAVET - ikke et bemalet bagtæppe, men SELVE havet omkring øen.

Kostumesiden arbejder med digteriske udtryk af arbejdstøj og tilføjelser som en kjole, huer, seler - tilsyneladende uprætentløst, men med sikkert blik for både enkeltscener og totalbilleder. - Lyd/musiksiden er et syret mix af opera af professionelle udsøgte stemmer - og sømandsviser opført af et kor; musikken er periodisk live på sære instrumenter og forstærket lyd fra scenografien, samt på de tilstedeværende instrumenter som cello og flygel. At se/høre denne musikteaterforestilling uhildet er en helt ekstraordinær oplevelse - og

for mange publikummer for hvem stedsspecifikke opførelser er usædvanlige, opera helt fjernt, og lyde opført på tilsyneladende skrot og skrammel virkelig underligt, åbner der sig et univers af en ophøjet genkendelighed, som taler stærkt for scenekunstneriske begivenheder af denne form og karat.

Forestillingen opføres stedspecifikt på HCC
BÅDVÆRFT / MARSTAL / ÆRØ

www.metropolis.dk/vi-de-drukne-de-for-fotos-medvirkende-og-info-materiale.

Foto: Ard Jongsmar

UD OVER SCENEKANTEN OG IND I DET

Sydhavn Teater blev stiftet i 2013 med det formål at gøre en forskel. Forskellen skulle gøre sig gældende på to planer; dels lokalt i bydelen og dels kunstnerisk ved at sætte nye impulser i det danske scenekunsthandskab igennem internationale samarbejder og udvikling af nye formater.

Historien om Sydhavn Teater er historien om en søgen efter et kunstnerisk 'hjem'. Det er også historien om grundlæggende at ville modvirke 'det flygtige quickfix', som scenekunsten har iboende i sig og i stedet erstatte dette med glæden ved at se langtidsvirkningerne fra et kontinuerligt og dedikeret publikumspionérarbejde udenfor de kulturelle centre i København. Og til sidst er det også historien om et innovativt bydelsteater, som på 6 år er gået fra at være drevet af frivillige ildsjæle til at være et københavnsk lille storbyteater med vokseværk.

Dette er sket ved at omsætte kærligheden til og længslen efter den smalle, eksperimenterende, intellektuelt udfordrende og nybrydende scenekunst til internationale flagskibsproduktioner samskabt med mange kunstneriske kapaciteter kommende direkte fra Wiener Burgtheater, Staatsoper Stuttgart, Maxim

Gorki Theater m.fl. til et af Københavns fattigste og mest belastede kvarterer: Sydhavnen.

Om at ville gøre en forskel.

Sydhavn Teater blev stiftet i 2013 med det formål at gøre en forskel. Forskellen skulle gøre sig gældende på to planer; dels lokalt i bydelen og dels kunstnerisk ved at sætte nye impulser i det danske scenekunsthandskab igennem internationale samarbejder og udvikling af nye formater. Teaterleder Mille Maria Dalsgaard havde med sin baggrund i eksperimenterende og klassisk tysk teater et stærkt internationalt kunstnerisk fundament og samtidig også andre organisatoriske forbilleder med i bagagen, som kunne bidrage til at nytænke teaterorganisationen som sådan. Således blev Sydhavn Teater formet efter den tyske Stadttheatermodel for de unge huse, der har en lille medarbejderstab og højt produktionsniveau med stor

GAMLE ARBEJDERKVARTER

Af Mille Maria Dalsgaard

risikovillighed indenfor kunstneriske udtryk, formater og temaer. Visionen var at gøre teatret fremtidsparat. Den vision er intakt

Teatrets kompas: Internationale samarbejder – mobile formater – transparens – bydelsperformances.

Da Sydhavn Teater startede, var det som de fleste projektteatre hjemme ved køkkenbordet med kaffe i koppen og computeren slået op. Der var ingen oplagte steder i bydelen, som var store nok til at huse en scene i klassisk forstand – i hvert fald ikke som kunne betales for penge. Stifterne af Sydhavn Teater Søren Hansen og Mille Maria Dalsgaard besluttede derfor, at teatret skulle være sine produktioner. Kun når der er en produktion eller anden aktivitet eksisterer teatret og har en værdi for omverdenen. Der var en stor kunstnerisk drivkraft i bare at gå i gang og gøre noget ved det. Handling frem for ord

og flere conceptpapirer. Fundamentet var høje kunstneriske ambitioner og visioner + et værdikompas, der den dag i dag stadig er

intakt: Internationalitet, mobilitet, transparens og lokal forankring.

*Sydhavn Teater: "Maria Stuart"
Foto: Lars Grunwald*

En debut på hjul

Teatrets første forestilling 'Et mobilt dukkehjem' (2014) samlede alle disse værdier i et kunstnerisk udtryk. Forestillingen var en nyfortolkning af Ibsens klassiker spillet af fire skuespillere for otte tilskuere ad gangen inde i en campingvogn. Hver dag besøgte Noras pop-up bordel en ny bydel i København og mødte her sit publikum lige uden for deres gadedør med kaffe på kanden, bolsjer og dåseøl. De mødte noget de kendte, og så blev de inviteret indenfor til noget, som de givetvis ikke var vant til: 70 minutters post-dramatisk teater, hvor alt fra emancipation til psykologiske tests, Nestlés brug af børneslaver og finansmarkedet blev forhandlet. 'Et mobilt dukkehjem' blev iscenesat af den tyske shooting star instruktør Mareike Mikat, der selv havde skrevet en version af Ibsens Dukkehjem efter Nora var smuttet fra Helmer. Forestillingen blev Sydhavn Teaters ikoniske signaturforestilling og starten på en nomadisk, site-specific teaterlivværelse i 2450 KBH SV. I alt rullede Nora sit pop-up bordel ud 110 gange, og det i hele landet.

Det gælder om, at der er balance og store udsving

Selvom 'Et mobilt dukkehjem' eksemplificerede Sydhavn Teaters DNA, er det langt fra et krav, at alle fire værdier skal være i spil hver gang. Nogle gange er det nemlig også vigtigt at blænde nogle ude for at fremme fokus på andre. For selvom der altid er minimum et i spil, er det vigtigere at kontrasterne, mangfoldigheden og nysgerrigheden forbliver intakt i repertoireplanlægningen, teatrets aktiviteter og ikke mindst i sammensætningen af de kunstneriske teams. Udformningen af Sydhavn Teater med alle aktiviteter sammenlagt er nemlig et samlet kunstværk. Modsat hvis vi betragtede projekterne som enkeltstående forestillinger med stort kunstnerisk potentiale enkeltvis, så betragter vi teatret som en samlet kunstnerisk opgave, hvor både lokal dialog og internationalt udsyn er ligeværdige dele i det samlede kunstværk, der grundlæggende handler om at skabe mere albuenum til scenekunsten. Sydhavn Teater vil frisætte kunsten, værne om og tydeliggøre den kunstneriske stemme og samtidig ruste publikum til at opleve de komplekse sammenhænge, der sjældent bliver bundet op

på et psykologisk narrativ, men til gengæld bryder med deres se-vaner.

Mod til overmod!

For at koble tankegangen med konkrete eksempler, så betyder det i praksis, at der efter noget intimt som Et mobilt dukkehjem, kommer noget voluminiøst. Efter noget konfrontatorisk som HIC SUNT LEONES (to etagers immersivt værk samproduceret med Warehouse9 om vestens tilstedeværelse i Afrika, koblet op på en afrikansk pendant til legenden om Jeanne d'Arc, Alice Lakwena) følger noget let, en solo om at blive forelsket i sit eget Facebookfeed, LOVE LOOP og så fremdeles. Samtidig har vi en god tommelfingerregel, at jo mere voldsomt og komplekst desto flere artists talks og uadvendte publikums aktiviteter er der behov for, dvs. styrkelse af den lokale transparens med generøsitet overfor lokalområdet. For fælles for alle værkerne er, at de vil/skal skubbe til grænserne for, hvad scenekunst er og kan være, hvorfor publikum også forståeligt nok kan have brug for at blive taget i hånden til at begynde med. Aktuelt er publikum igen i fokus med Sydhavn Teaters storstilede MOD

TIL OVERMOD! – projekt, der vil vitalisere publikums rolle i teatret, og derfor indeholder en stor grad af participation. Projektet bevæger sig i tre volter – en analog, en virtuel og en immersiv, hvoraf de to er gennemførte med hhv. Maria Stuart (publikum skulle stemme om, hvorvidt Stuart skulle halshugges) og #Thelmatoo (med Thelma og Louise på roadtrip i en limousine med VR-elementer) som de internationale flagskibsproduktioner i de to første af volterne.

Overmodet som metode

Nu hvor vi står foran den sidste volte er overmodet gået hen og blevet en arbejdsmetode. Det der startede som et kampråb har vist sig at være virkelig fordrende for nytænkning og innovation ved netop at afkræve sig selv nye tankemønstre. Således har publikumsvitaliseringsprojektet sat en ny dagsorden for udviklingen af Sydhavn Teaters projekter. Opsætningen af det hollandske stykke GIFT (2018) var bl.a. et resultat heraf. I stedet for at øve sammen, øvede skuespillerne hver for sig og mødtes først til premieren foran publikum. På den måde fik det klassiske psykologiske drama et kontemporært take, der gjorde

udfoldet uforudsigelig grundet de mange ubekendte, som skuespillerne stod overfor. Det blev pludselig performance, virkeligt og nu og her med reelle uvisse udfordringer. Ekstremsport indenfor skuespil. Og det er spændende, at vi, samtidig med at vi udfordrer scenekunstens grænser, også udfordrer skuespillets, på f.eks. udholdenhed, improvisation og parathed.

FuturX

Kunstnerisk ekstremsport kommer vi også til at lave med FuturX, det afsluttende projekt i MOD TIL OVERMOD! Den sidste volte i publikumsvitaliseringsprojektet er immersiv, og det stiller store krav til projektets udformning og de involverede kunstnere. Immersion kan være en af de mest vanskelige discipliner, fordi der er så mange parametre, der skal spille sammen samtidigt: Publikums tilstedeværelse i værket, verdenen de bevæger sig i, den visuelle del og narrativet. Vi har valgt at tage udgangspunkt i det æstetiske og gøre selve immersionens princip, den altomsluttende fiktion, transformationen fra en virkelighed til en anden, til det bærende element i værket. FuturX løber over fem måneder med 512

timers live-performance og on going transformation. Under den samlede fiktive ramme Dit Performancemuseum i Sydhavnen er der løbende levende udstillinger af menneskets natur set fra et fremtidigt perspektiv.

Scenekunst som hverdagskost

Hver måned har sin egen kapiteloverskrift: Køn, globalisering, cyperspace, vakuum, biodiversitet, som hver har sit eget internationale kunstnerteam tilknyttet. For første gang får vi besøg af Wolfgang Menardi (AT), Sunneva Ása Weisshappel & Katrína Mogensen (ISL), Ingrid Solvik (NO), Jonathan Omer Mizrahi & Ariel Sereni Brown (ISR), alt sammen nye banebrydende visuelle håndskrifter indenfor billedkunst, teater, film og performance, som vi er meget stolte over at kunne præsentere i Danmark. Og så byder FuturX også på et gensyn med det kunstneriske team bag HIC SUNT LEONES og D'ARC. Den tyske instruktør Mirko Borscht kommer tilbage sammen med sin faste scenograf Christian Beck. De fortolker begrebet Cyperspace tilsat musikalske live-impulser fra SØS Gunver Ryberg. Publikum kan som til ethvert andet museum blive en del af medlemsklubben ved

at købe et såkaldt 'FuturX/Partout Pas', der giver adgang alle åbningsdage samt ekstra arrangementer. Målet er at gøre højkvalitativ international scenekunst af verdensklasse til hverdagskost lige midt på Sydhavnens hovedgade.

Nybrud udfordrer – også grundlæggerne af ting som billetsystemet

Det bliver et virkelig pirrende eksperiment, hvor vi vil gøre scenekunst til hverdagskost for den typiske Sydhavner, der bor på og rundt om Borbjergsvej i de gamle røde arbejderkarréer, sammen med det blandede publikum (lokalt, regionalt, nationalt, internationalt) med ligeså blandede vaner. Målet er, at vi både vil have dem, der kommer og oplever alle otte timer i streg, typisk udefrakommende, og at der vil være dem, typisk lokale, der vil bruge FuturX som deres daglige skud levende kunst i alt fra fem minutter og opefter. Hvis det lykkes, har vi skabt en prototype på en ny type kulturinstitution, som vi vil implementere fremadrettet. Som et selvstændigt tredje ben i teatrets virke, som sætter kunsten radikalt fri og løfter formatet bydelperformances til nye højder.

FuturX – Dit Performancemuseum kommer til at have åbent fra d. 6. november til d. 28. marts, hver onsdag – lørdag fra kl. 14 til 22. Men det er ikke enkelt at omsætte radikal nytænkning, der går på tværs af genrer, formater og systemer. Partout-passet, der er grundpræmissen for projektets succes, har i den grad udfordret det fælles billetsystem,

således at det faktisk ikke er lykket os, at der står præcis det, vi gerne vil have inde på teaterbilletter. For selvom alle har gjort deres bedste for at få enderne til at passe sammen, så udfordrer formatet - med fri adgang i fem måneder – skabelonerne. Det er ikke første gang, at vi oplever vores forestillinger gøre det. Det var også tilfældet ved f.eks. Et mobilt

Dukkejhem, SKYGGE (Eurydike siger), GIFT og #Thelmatoo. Heldigvis så lader vi os ikke bremse af, at tingene ikke er enkle. Og som teater, der ikke har en fast scene, men derimod flere faste og flydende lokationer, har vi uanset hvad en udvidet kommunikationsopgave, især overfor nye publikummer.

Menneskets kraft

Hele sæson 2019/20 foregår under mottoet: Menneskets Kraft. Det er mere aktuelt end nogensinde at kigge på, hvad mennesket er i stand til at skabe af egen kraft. Dette kan sagtens være en ødelæggende, destruktiv kraft. Med tre egenproduktioner, SKYD SNEHVIDE, FuturX og Man on the Moon, kigger vi på de kræfter vi besidder, og hvordan vi med vores vilje kan manipulere og omforme vores relationer, miljø og omverden.

FuturX er utopiske eller dystopiske fremtids-scenarier, hvor alle fem kapitler foregår i en nær eller fjern fremtid og dermed afspejler konsekvenserne af vores handlinger i dag. Her er menneskets iboende kraft meget synlig, samtidig med selve formatet på en performativ måde forholder sig til kraft i en anden

forstand, nemlig udholdenhed, når der spilles fire durationale performances om ugen

SKYD SNEHVIDE af Miriam Boolsen ser på styrkeforholdet i familien mellem mor og datter i en opsætning inspireret af det japanske Kabuki teater i mødet med vestlig surrealisme. Man on the Moon går den dystre vej, når mennesket bruger sine kræfter på at tage et andet menneskes liv.

Her tager man som publikum alene på sin egen dødsrejse igennem massemorderen Bluebeards fortryllede slot tilsat nykomponeret musik af Frank Hasselstroem og Savage Rose. Produktionen er en samproduktion med GLAD Teater og med den prisvindende tysk/slovenske operainstruktør Marco Štorman i instruktørstolen.

En sæson for fremtiden

På Sydhavn Teater morer vi os over, at vi starter i skole i denne sæson. Det er nemlig vores sjette, og til dato mest ambitiøse. Med to co-produktioner, to egenproduktioner, et EU-projekt, hvor vi er subpartner til Dansehallerne, en Danmarksturné, en labo-

ratorievisning i 4D boksen på Kulturværftet i Helsingør, flere ting på tegnebrøttet og en tredelt ungeafdeling stikker det jo på sin vis helt af, især set i forhold til, at vores kommunale driftsbevilling kun er på 1.040.000 kr./årligt. Men det spiller godt ind i vores vision og ambition om at være et fleksibelt, agilt, højproduktivt, innovativt kulturtilbud med øje for vores omgivelser. Det hele er baseret på kunstnerisk drive og en grundlæggende nysgerrighed på at prøve nye ting af. Og med vores lokale miljø i ryggen, så har det vist sig, at rigtig meget er muligt. Muligheder er et privilegium, så derfor har vi også en forpligtelse til at bruge dem vi får.

B E T O N K A D A V E R

-Teatervandring på kanten af Vesterhavet/Thyborøn

Et møde i Esbjerg lå tidsmæssigt i lykkelig nærhed af TEATER FLUKS Thyborøn-optørelser af: BETONHJERTE i juni denne sommer 2019. En køretur på 151 km langs Vesterhavet, med det storladne hav og strenge landskab som akkompagnement, førte til en serie forladte betonbunkere - en mageløs scenografi skabt af II.Verdenskrig.

Mødestedet hed: Naturrum Thyborøn - en P-plads og en overdækning med bænke/borde under. Et par venlige unge modtager billetter og ifører alle publikummer et sæt hovedtelefoner, som bæres hele forløbet igennem: Guiden der går foran er iført et særegent lyd-rag på ryggen, så stort som en rygsæk, med herlige rør og metalsager udført af opfinde-kollektivet DimsOs !

På vej mod stranden sagte musik, nogen tekst - og visuelt - en performer - en kvinde

der vandrer på stranden langs havet med et umådeligt langt grønt fiskenet efter sig, hvor der er placeret sten i forskellige størrelser. - Fiskenet efterlades og publikum foreslås at tage en sten hver og holde den mod hjertet/ansigtet og overdrage sine spekulationer til stenen, og lægge den tilbage. - Fortløbende vandrer gruppen, til tider med 2 guider i flere retninger, medens der fortælles beretninger om havet og andre om hændelser under II.Verdenskrig, af beboere fra området, vekselvirkende med Merlyn Silvas elektroniske musik og digte/tekster indtalt af Mads Mygind. - Nogle steder går vandringen ind i selve bunkersbygværket - et sted for at høre en beretning simultant med en udsigt og et drama på strandbredden, hvor én synker sammen og dør. Uventede steder står en eller flere personer og vifter med flag - og de medvirkende tendenserer at dukke op og forsvinde ud af intet! I en bunker er der musik og en

danser og en stemning som i en Tysk cabaret, hvor der bydes på et glas. En stemning af længselsfuld dekadence. - På stranden dannes to rundkredse, som opfordres til at skifte position eller blive i forhold til et indre valg. - Som i en stream of consciousness, sanseligt akkompagneret af blæsten og havets brusen, sandunderlagets tyngde og bunkersbetonens hårdhed, tilføjer de kunstneriske valg en helt ekstraordinær dimension i tid og rum og særegen skønhed.

TEATER FLUKS: Performer/Scenograf: Alaya Riefenthal, Rasmus M.L. Skov, Sara Fink Søndergaard m.fl.

Set/hørt/vandret 13.juni -19

Foto: Gorm Branderup

M Ø D E M E D F Æ R Ø E R N E

Beligheden i Nordatlanten stemmer sindet i allehånde retninger, fra dis - så tæt som vandrede man i en sky - til høj, klar himmel, periodisk regn og sjældent over 11 grader. Landskabet er voldsomt: himmelhøjt, grønt og gråt og hav i tilsvarende schatteringer - og stærk blå.

Rejsen til det nordatlantiske område: FÆRØERNE handler om at udforske natur, mennesker, kunst og kultur - og med skuespilleren DAN SANDUR SCHLOSSER som guide, hvis hele slægt på den mødrene side stammer fra og bor i Tórshavn og rundt på øerne, bliver teaterprofessionen selvklart en del af udforskningen. - Der er ikke så mange dikkedarer; der bankes på teatrets hoveddør - stemmer høres - hjertelige hilsener på Dan, som har undervist på teaterskolen, og er genkendt. Ved præsentationen af den FÆRØSKE NATIONALSCENES Direktør: JENNY PETERSEN, får mine få stikord om FORENINGEN af DANSKE SCENEINSTRUKTØRER og jeg selv, straks anknnytning til CHRISTOFFER BERDAL, FDS Formand, som har instrueret flere forestillinger på Nationalscenen. I denne positive og spontane sammenkomst spørger jeg, om Jenny Petersen vil give et interview til vores fagblad; det bliver der sagt ja til, og vi mødes

en dag ugen efter, til gedigen morgenkaffe og interessante udredninger om teatrets vilkår i Tórshavn.

Siden dette korte intermezzo har rejsegruppen: en arkitekt, en biolog - dennes teenagedatter, skuespilleren og jeg selv allerede været omkring og mødt familie af Danielsen-slægten og er blevet præsenteret for skærpekød, tørret fisk, spæk fra grind og andre herlige sager, og blevet mødt i døråbningen af værten med et seriøst glas snaps, som man forventes at bunde, for at entere hjemmet. Samme glas til alle, fyldes til randen ved hver ny gæst, og efter det er man vel ankommen. I familiens kristne kreds serveres der verdens bedste fiskefrikadeller og æblejuice, og gaven til værtsparret er ikke en flaske, men en gedigen æske chokolader. Uanset familiegren er tonen direkte, åben og hjertelig og der bliver stillet spørgsmål af ægte interesse. Det

Tekst og foto Inger Birkestrøm Juul

er velkomment at de fleste her på/i Færøerne taler både dansk og engelsk, og med support fra Dan, når der er stedsspecifikke talemåder eller referencer til områderne og levet liv, så klarer man sig de fleste steder uden problemer, og selv ved møder med stærkt radikale kræfter, eller tilsvarende kristne livsvalg i forskellig aftapning - er tonen mest venlig, direkte og uden mange omsvøb.

Beliggenheden i Nordatlanten stemmer sindet i allehånde retninger, fra dis - så tæt som vandrede man i en sky - til høj, klar himmel, periodisk regn og sjældent over 11 grader. Landskabet er voldsomt: himmelhøjt, grønt og gråt og hav i tilsvarende schatteringer - og stærk blå. I FÆRØERNES KUNSTMUSEUM ses naturen og menneskene udtrykt farvefortolkende af S.Joensen Mikines, Janus Kamban, stærke grafiske arbejder af Elinborg Lützen og forunderlige artefacter af Marius Olsen.

SUMMARTÓNAR - sangerne & sangskrivernes festival er også overalt:

HAVNAR KIRKJA, gennemstrømmes af Klåppsjóns Klagan svenske folkemusik - fuldkommen dansende og forførende toner. På øen Nólsoy/MAGGIES sted, er et mangfoldigt internationalt musikudbud, og værten selv,

fortæller historier og synger som afløser for en musiker der fik en rystepudser for tæt på sine fingre. På Kalsoy befinder sig en skulptur ved havet som refererer til sagnet om en sælkvinde; en betagende skikkelse hvis krop ender i havet på stormfulde dage. - Arkitekturen spænder fra velbevarede oprindelige byggerier med græs på taget, typehuse, lejlighedsgrupper og gedigne villæer, til storslået ny arkitektur som den udtrykker sig i Gymnasiet GLASIR, NORDIC bank, DET NORDISKE HUS i Tórshavn og SALT - et totalt renoveret saltlager på Soduroy, med havudsigt i fuld bredde.

Og netop arkitektur bliver en interessant og vigtig del af JENNY PETERSENS fortælling om teatret i Torshavn, fordi Nationalscenen for længst er vokset ud af sine rammer, og har udset sig et mageløst spot ved havnen, vis-à-vis hvor de store færger lægger til, placeret på et fornemt område inden regeringsbyggeriet

- i smuk oprindelig stil - på et område der pt. er en stor P-plads. Det skal vise sig at give anledning til megen genkendelig diskussion: hvor man så skal parkere, når man er i Torshavn og placeringen i forhold til forretninger i området og den slags. Jenny har netop været i samråd med Kulturministeren og der er forståelse for teatrets ønske og en gedigen bestyrelse bag, samtidig skal de insistere udenfor og alle andre blive tilfredse med løsningen! Der er enighed om at der skal bygges et nyt teaterhus som skal være færdigt i 2024, og Jenny plus en delegation har været på inspirationsrejse og bl.a. set på det nyopførte teater i VENDSYSSEL, som i sin hensigt som et SCENEKUNSTHUS ligger i forlængelse af de Færøske ønsker.

JENNY PETERSENS personlige udgangspunkt er oprindeligt en stilling på et revisionskontor, og fritidsarbejde med amatørteater på NORDENS HUS. Med tiden arbejdede Jenny tæt sammen med EÐYUN JOHANNESSEN, som var med til at skærpe interessen for det professionelle teater. Jenny tog på teaterkurser i Norge og Finland i 1985 og var tæt på D.KGL. TEATERs gæstespil med "Regnormenes Liv"

af Enquist. Færøerne får i 2003 en egentlig NATIONAL SCENE, og EÐYUN insisterer på at JENNY skal være dennes leder. Fra det gamle teater flytter man ind i et tidligere mejeri på Tórsgata 9 i Tórshavn, hvor rummene indrettes til teaterbrug, med flot stor sal, fin publikums foyer og værksteder, kostumerum og garderober i forlængelse af hinanden. Ved

rundvisningen viser Jenny, hvor de oprindelige fliser er skånet og i et værksted er på væggen malet udenom en fuldrigger tegnet direkte på væggen. Garderobeforholdene er som vi kender dem fra tourné livet - de er hvor det bedst er muligt, og alt udmærket, bortset fra forskrækkelsen da en kortslutning lagde et massivt olie lag på alle genstande i et helt

rum. Smukke rødmaledede vægge inde, og en pittoresk mur i gårdforløbet, hvor man tidligere af og til måtte flytte nogen svimle personer der havde lagt sig til rette her. - Der er i hele Jennys visning af stedet og efterfølgende beskrivelser en robust munterhed at spore, og seriøst arbejde for at få teatrets midler til at række og skabe professionel teaterkunst.

Nationalscenen modtager 5.1 mil. årligt og forventes at have en egenindtægt på 850.000 kr. Der skabes 4 - 5 produktioner pr sæson, og der har siden 2015 eksisteret en teateruddannelse. Der er 1 - 3/4 person fast ansat: JENNY som teaterchef, og den regnskabsansvarlige - som også har andre opgaver; resten er freelance ansatte. Instruktørerne er udefra og professionelle, skuespillerne er professionelle og nogle af de bedste fra amatørscenen. Amatørteaterfolkene på Færøerne er meget entusiastiske og prøver meget, følger kurser og er i den forstand skolede. Hele amatørgrundlaget er en seriøs støtte til det professionelle teaterliv og genererer et stort publikum. I dette aspekt er der et interessant sammenfald med teaterinteressen og amatørteatrene med Vendsyssel og Færøerne.

Den Færøske økonomi baserer sig i høj og udtalt grad på fiskeri og de kvoter man kan tilkøbe sig. Økonomien er i disse år rigtig god, der er en stigende kvalitetsturisme, og de forskellige grupper skal justere sig i forhold til hinanden, især hvad pengene skal anvendes til. Der er rigtig mange tunneller på Færøerne - og flere er igangsat, og det er voldsomt dyrt; samtidig nedsætter det rejsetiden betydelig mellem øerne, så 2-timers færgeture i fremtiden kan afløses af korte køreture. Dambrugsfisk er også i stigning og en stabil indtægt, og moderne design som f.eks. GUDRUN&GUDRUN som skaber helt nye versioner af den klassiske strikkede sweater er verdenskendte og har strikkersker ansat i Jordan og Peru, udover dem på Færøerne. - Omend vi ikke taler detaljeret om den Færøske økonomi, er der en høj grad af realitetssans i JENNYs fremlæggelse af forholdet til fiskekvoter, de meget velhavende baptist-menigheder, idrætten og højskolelivet, som alt sammen er med til at danne grundlaget økonomisk og menneskeligt for teaterkunstens muligheder. Med et grundlag på lidt over 50.000 indbyggere er gennemsligtigheden

stor - alle kender alle - familierne og bygden har stor betydning.

I JENNYs vision er det nye hus forsynet med en klatrevæg udenfor og en stor, åben foyer som kan inspirere unge til at anvende huset. 5 - 6 fastansatte, dansesal og plads til frie grupper, mulighed for bibliotek, fast scene, black box - plus sidescener. Publikum definerer Jenny som "lige gode" og der skal være juleeventyr og musikforestillinger ligeværdigt med opera, amatørteater og klassisk teater. - Som altid, åbenbart - forstår det politiske liv anlægsudgifter til et nyt hus - men driftsudgifterne skal der altid kæmpes for og gøres ekstraordinært rede for. - Skuespillet, hvordan værdisætter man det? som noget helt selvølgelig! - DET er opgaven !

JENNY må ile videre, og i denne opbyggelige sammenhæng, med snapshots i uderummet, rundvisning, og en væsentlig dialog mellem det finansielle bagland og kunsten uddeles der spontane knus, og der vil blive anvendt fotos fra formandens forestilling til denne skrivelse i fagbladet.

DIVERSITET & MANGFOLDIGHED

**Instruktørdialog: Christoffer Berdal /
Inger Birkestrøm Juul**

SCENEKUNST er et mange facetteret begreb, som rummer en bevægelse fra torvets gøglere, fortællerne, contemporary cirkus, dans/sang/musik på alle slags locations, til det store udtræk og ofte vel-talende ordteater på store/større scener. Dette inklædt alt fra røde næser, grader af tricotter og afklædthed, til mageløse rober og frisurer som fuldriggere. Hvad enten scenografien er en smuk portåbning, en udsigt eller et skabt miljø på et teater, er det den/de udøvende skue-spillere som bærer det udsagn frem, INSTRUKTØREN som skabende kunstner har forestillet sig og iscenesat de medvirkende efter. I overvejelserne om, hvem det ønskes at involvere i SCENISK arbejde - som medvirkende eller publikum - er der i løbet af nogle generationer i Danmark foregået en ændring af manges levevilkår og mobilitet både økonomisk, i kønnets udtryksmuligheder og generel frigjorthed. Tilføjelsen af nye borgere fra andre kulturer

end skandinaviske har skærpet teaterkunstens udfordringer og muligheder, som kalder på særlig omtanke i måder og udtryk, og kræver interkulturelle kompetencer. - Under overskriften DIVERSITET & MANGFOLDIGHED har to bestyrelsesmedlemmer i FDS sat hinanden i stævne til en udveksling af konkrete erfaringer.

CHRISTOFFER BERDAL, FDS´ Formand har arbejdet med CONTACT i Mellemøsten - en flygtningelejr i Jordan og unge hiv-smittede i Malawi, inspireret af udsigten til en anden slags dialog med forandringen og formidlingen som hovedvægt for de involverede, og at skabe en forskel gennem et andet p.o.v. I 2017 blev Christoffer inviteret til Eutopia 2017et AARHUS KULTURBY-projekt, i GJELLERUP PARKEN med BIRGITTE CHRISTENSEN som Projektleder. Projektet var et 50 min sammendrag af Hamlet – skuespiller Thure Lindhardt

og rapperen og skuespilleren Chadi der er opvokset i Gjellerup parken og har stjernestatus der. Forestillingen blev opført i beboernes dagligstuer med op til 30 publikummer, og efterfølgende havde værtsfamilien lavet mad som man spiste sammen, mens man livligt diskuterede om forestillingen og dens temaer.

Valget af Hamlet skete, da det er verdens eneste drama, som er oversat til alle sprog – måske netop fordi den tekst er universel og åbner sig for alle uanset hvad kultur man kommer af. Deraf er teksten også oplagt til at skabe dialog på tværs af køn, kultur, etnicitet og religion. Deraf også valget af at lade en klassisk vestlig skuespiller + en arabisk rapper og skuespiller møde Shakespeares tekst med hver deres baggrund og erfaring. Dette åbnede også nye tolkninger og nuancer af teksten – samtidig med det skabte større og bredere identifikation hos publikum. Opsætningen

var helt enkelt, Et Persisk tørklæde blev anvendt som omskiftelig kostumering: Slør, kappe etc og anførte hvem skuespillerne nu var: mand, kvinde, Hamlet, Ophelia. På væggen var opsat en stamtavle over de medvirkende, som blev overstreget i takt med at de døde i forestillingen og med Christoffer som fortælleren var scenen sat.

Forestillingens form styrkede den efterfølgende dialog, som var projektets primære formål. Det at nogle åbner deres hjem, serverer mad og teater gør automatisk at der sker et andet slags møde – et mere givende, hvor det bliver naturligt at åbne sig og give af sine tanker og meninger – hvor der opstår en reel og personlig udveksling blandt publikum. Det var interessant, hvordan de forskellige kulturer oplevede Hamlets opgør med Gertrud – hvordan en søn kan tale til sin mor – eller Laertes dobbeltmoraliske formaninger til Ophelia om

at blive på dydens smalle sti og opføre sig som det passer sig for unge Piger – den humor det udløste når hun sødt lovede at føje ham hvis han selv overholdte påbuddene.

Det sidste sted vi viste HAMLET var hos en enke med 3 børn – samtidig med hun passede Naboen som havde post traumatisk stress. Alligevel åbnede hun generøst sit hjem. Sundt nok blev man konfronterede med sine egne fordomme da hendes 2 preteenagedøtre selvfølgelig mødte os med henholdsvis slør og fuldt landsholdsfodboldoutfit som en anden Nadia Nadim. Stærkt bekræftiget i hvor oplagt scenekunst kan bruges til at fremme publikummer og os kunstnere – overvejer vi nu næste projekt og målgruppe.

INSTRUKTØRDIALOG I FOTOS
Gjellerup parken 2017
Vollsmose 2000

"Hamlet" Foto: Christoffer Berdal
"Othello" Foto: Henning Sjøstrøm

"OTHELLO" I VOLLSMOSE ÅR 2000

Af Inger Birkestrøm Juul

At stille op i et område med tæt ved 10.000 indbyggere og 70 forskellige nationaliteter, en (kristen) kirke, et center og et bibliotek og ellers ingen bykvaliteter, fordrer et concept med format: en KLASSIKKER

Kombinationen af en særlig byggestil og et overvældende antal beboere med sociale trakasserier, unge mødre, og gæstearbejdere/flygtninge i flere generationer, er en dokumenteret uskøn cocktail, og har med tiden fået den lidet flatterende titel: GHETTO!

I årene 1993 - 2002 eksisterede et kulturprojekt: RAMPELYSET i Odense, primært møntet på unge 18 - 26 årige på Den Fri Ungdoms uddannelse, andre som søgte en faglig retning, eller et meningsfuldt sted at finde sig selv. - I 1994 blev projektet supportet med EU-midler til 1 år, og med 3 store Site Specific produktioner i bagagen, blev stillingen som leder af TEATER/DRAMA/PERFORMANCE-linjen tilbudt INGER BIRKESTRØM JUUL. De andre linjer var: FOTO, TV-JOURNALISTIK og GRAFISK DESIGN/IT. Et typisk forløb var 1 semester, som på den teatrale linje opdeltes i 3 moduler med stigende sværhedsgrad.

Den sidste periode arbejdede alle 4 linjer på RAMPELYSET sammen, og det betød at store, gedigne produktioner blev vist enten i egne lokaler - en tidligere ridehal på et gammelt kasernområde - eller netop SITE SPECIFIC på udvalgte/udsøgte locations. Der blev skabt fornemme plakater, presse-fotos og optagelser til lokal-TV, et kæmpeaktiv for hele uddannelsesstedet og Odense.

I år 2000 havde Vollsmose gennem længere tid samlet negativ opmærksomhed, og med den overordnede målsætning, at skabe forestillinger til visning for Odense-borgerne, blev inspirationen at fokusere på denne bydel. - At stille op i et område med tæt ved 10.000 indbyggere og 70 forskellige nationaliteter, en (kristen) kirke, et center og et bibliotek og ellers ingen bykvaliteter, fordrer et concept med format: en KLASSIKKER bearbejdet til en nutidig version, med reel mulighed for at

inddrage nogle af de udskældte unge mellemøsten-mænd og andre udsatte grupper.

Det mest inspirerende SITE i området - til at opsætte OTHELLO af Shakespeare - var Vollsroses Svømmehal! Ved forhandlinger med de ansvarlige i svømmehallen, blev der sagt JA til projektet, og til at det lave bassin måtte tømmes! Et mægtigt sejl kunne ophænges over det dybe område og

agerede skib og lærred for filmoptagelser. Shakespeares OTHELLO er maurer, dvs. muslim fra Nordafrika/Portugal/dele af Italien.

Han er hærfører, sejler til Cypern, gifter sig med Desdemona, som Jago udlægger som utro ved at plante hendes tørklæde et prækært sted. Tvivlen og jalousien får Othello til at dræbe Desdemona, og da sandheden efterfølgende åbenbares af Jasons hustru, tager Othello sit eget liv. I store træk en

fuldkommen genkendelig begivenhedsrække for beboere i bydelen.

Den dramaturgiske analyse fokuserede på VAND i dets mange tolkningsaspekter; Othello siger om Desdemona at: "hun er falsk som vand" og de mest intime og voldsomme passager blev optaget under vandet og projiceredes op på det store sejl/lærred: drømmende elskovsscener og kampscener.

Scenografien på det dybe bassin var to transparente plastiksofær sammensurret til en dobbeltseng, som flød rundt på det nedefra belyste vand. I det tomme bassin var der lagt ægte tæpper. Pigerne på teaterlinjen lærte eksotiske danse, drengene blev undervist i militær eksercits. En professionel lyddesigner skabte stemninger med byoptagelser fra Cairo mixet med Oum Kahloum og andre mellemøstensangere. På scenen lykkedes det at skaffe et orkester fra Vollsmoseområdet, bestående af 4 mænd med udgangspunkt i Mellemøsten og Østeuropa. - Teaterlinjen var velsignet med en kostumer in spe, som sammen med 2 andre, skabte kostumesiden som visualiserede kostbare italienske modelkjoler til de bærende kvindefigurer, haremslignende outfit til dansepigerne, og sorte baretter/battlebukser og militærstøvler til drengene. En af pigerne havde en naturlig androgyn fremtoning og blev en kobling mellem fortæller/nar. - I åbningen af forestillingen løb hun og Othello ind ad midtergangen sammen, og skrev med hvid maling fra hver sin side: OHELLO med henholdsvis latinske bogstaver og arabiske skrifttegn.

- Forestillingen udspillede sig i dette krydsfelt mellem vand og land/fliser i en korsform, og da plottet kulminerer og Desdemona og Othello ligger døde, trådte den Syriske sanger fra det lokale festorkester frem, og sang a' capella om ulykkelig kærlighed med en inderlighed der ikke fordrede nogen oversættelse. - I forlængelse af sangen fyldtes det lave bassin af indsprøjtende vand, blodrødt belyst, med narren hængende ovenover i en trapez.

Othello-figuren rekrutteredes via et områdekontor i Vollsmose, hvor flerkulturelle kolleger vidste om de unges meritter, og at en ung mand netop var kommet ud fra en fængselsstraf, og var sulten efter at gøre sig godt bemærket. - Han stillede til en samtale i selvskab med sin føtter, holdt ved og blev rigtig god, trods det, han skulle instrueres af en kvinde! - Da det gik op for ham, at han viste og talte for en figur, som ikke var ham selv, at hans medspillere kunne sige skrækkelige ting til ham, som var en rolle, og at man kunne have sjov med de samme personer efterfølgende, minimerede hans umiddelbare temperamentsudfoldelser sig og gav figuren pondus. Hans største hurdle var, da han blev

bedt om at råbe: "Luder!" efter Desdemona på sit eget sprog, men med holdets mange vigtige diskussioner om forskelle i sprogbrug og normer, forstod han vigtigheden af at vise mod på scenen, og at indstille sig på mishag fra sine egne. - Det vigtigste der skete off-stage var, at alle de unge publikummer af sig selv slukkede deres mobiltelefoner, og Othello-skuespillerens far og mor gav hånd og inderlige taksigelser efter forestillingen, fordi deres søn nu havde fået oprøjsning i Vollsmose fra sin straf.

Premiereaftenen forløb, så både den skrivende presse og TV havde gode artikler og udsagn fra projektet.

At arbejde TEATRALT i områder for mennesker med særlige vilkår og vanskeligheder er et mageløst redskab! Ved at gennemleve et dramatisk forløb med anslag/konflikt /point of no return/klimax/slutning, hvad enten det er som tilskuer eller medvirkende, afdækkes der væsentlige menneskelige relationer og skabes genkendelse.

PROJEKT 6705 + STATENS KUNSTFOND

”Projekt 6705 + Statens Kunstfond” er tænkt som en saltvandsindsprøjtning af scenekunst, billedkunst, litteratur, musik, arkitektur, kunsthåndværk og design til alle i ghettoområdet omkring Stengårdsvej i 6705 Esbjerg. Der sættes ind, for at vise og udforske, hvordan kunst og kultur kan bygge nye broer og fælles referencer mellem mennesker, kulturer og sociale grupper.

Inspirationsmøde om BORGERINDDRAGENDE SCENEKUNST fandt sted i ESBJERG d.12. juni i en såkaldt Ghattobebyggelse, som fremstod vældig nydelig, med meget grønne omgivelser, opgraderede altaner og små for haver. STATENS KUNSTFOND håber på nye spændende kunstprojekter til dette område: Stengårdsvej i ESBJERG, der er afsat 1 million kroner gerne til både små og større scenekunstprojekter, som havde deadline 15.august.

Rammen om dette møde: DET MULTIETNISKE AKTIVITETESHUS kaldet MOSAIKKEN, har som erklæret formål at Sundhed på programmet, med særligt fokus på 60+gruppen. MOSAIKKENS har sundhedsfremmende trivselsformål, som motion, debatcafé, sprog-og samfundsvejledning for de ældre medborgere. Der er typisk 30-40 brugere om dagen og alle medarbejdere er 2-sprogede.

- Der var ikke noget ældre at spore hos de fremmødte som fremstillede vores frokost, og DURSUN introducerede levende hvorledes man snoede tilbehøret ind i en tyrkisk pizza/pandekage, og fortalte om Stengårdsområdet. – imens de lokale mænd spillede kort snakkede kvinderne sammen og drillede mændene hjertelig. - Dursun fortalte også der er et ekstraordinært sammenhold på Stengårdsvej, båret af at området repræsenterer op til 12 forskellige nationaliteter, og at fællessproget er dansk, fordi de stammer så mange forskellige steder fra, er det lettere at alle taler dansk med tydelig accent. Forskellige etniske repræsentationer differentierer også i frihedsgraderne for de unge, men hvis de ældre godkender, at en ung dreng eller pige kan tage på lejrskole, retter alle sig efter det, og de ældre er i mange tilfælde mere åbne overfor deres unge børnebørn end deres egne sønner og døtre i tredive/fyrrene. - Ingen på

Tekst og foto Inger Birkestrøm Juul

Stengårdsvej begriber, hvorfor Staten agter at nedrive nyrenoverede fine bygninger, og de problemer der periodisk opstår, løses nede i KRYDSET, det store BYDELSHUS, som er resultatet af et kvarterløftsprojekt; her kan alle beboere få hjælp til at anvende computere, fremlægge problemer for viceværter, nærpolti eller rådgivere og møde danske medborgere til nabokaffe.

Til dagens inspirationsmøde var der velkomst ved TINA TARPGAARD, Koreograf, STATENS KUNSTFONDS Projektstøtteudvalg/ Borgerinddragende Scenekunst og ANN BERIT SOURIAL, Sekretær i Scenekunstudvalget. Og fra MOSAIKKENS Leder: CHARLOTTE KAARSBERG, og KIERA SARA CONBOY, Projektleder i Esbjerg Kommune og koordinator af "projekt 6705+ Statens Kunstfond". - Vi var 15-20 deltagere tilstede og alle præsenterede sig kort ved navn og profession.

TINA RATZER, Billedkunstner, er i fuld gang med sit "projekt 6705", som tager udgangspunkt i STEDET. Hun fortalte om sine erfaringer indtil nu, om tekstildesign og undervisning i broderi i Sydafrika, og hvordan udgangspunktet for hende altid er: FAGET og STEDET. Hun har også skabt workshops for drenge med psykolog GERT BARSLUND på havnen i Esbjerg. Tina overvejer at indføre træ og andre materialer for at inspirere flere mænd til at deltage i projektet. Tina viste billeder og farvevifter skabt i samarbejde med beboerne.

Hendes strategi er i høj grad at gå rundt i området sammen med medborgerne og mærke sig farver og former STEDSSPECIFIC, så de får medejerskab og fordyber sig i farverne som de efterfølgende arbejder med at blande: hvilke farver kan du lide, og hvilke kan du ikke lide? De har bygget en model - forestillet sig en vindmølle på land, og er i dette projekt i færd med at producere plakater og klistermærker. Hun prøver ikke at presse deltagerne til at komme - men opfordrer dem til at være med alt det de har lyst til.

Der var også deltagere fra Svendborg og Aarhus og Kbh. - og jeg selv fra Odense. Sågar ANNE ZACHO der var kommet helt fra Berlin. Scenekunstens udøvere er i bevægelse i mere end kunstnerisk forstand. - Der var også MAJA JOHNSEN, Extern Lektor i Arabisk og MAJA SCHÖNNEMANN, som arbejder med Byrum Site Specific - begge fra Svendborg, SIGRID som arbejder AQUASONIC med undervandsmusik - har erfaringer med blinde og hjemløse, GERT BARSLUND, Psykolog og Musiker har især arbejdet med unge og kræftramte - fra Esbjerg, og mange flere væsentlige profiler med mange slags erfaringer.

Som man vil vide taler man vældig godt med mad i munden, så samtalerne udviklede sig sammen med de lækre anretninger, og i umiddelbar forlængelse af måltidet blev flokken inviteret til at foretage en rundvandring i området. BYGUIDEN blev CHARLOTTE, som fortalte om locations, mennesker og forbedringer i bebyggelsen.

Bygningen, kaldet KRYDSET, er ledet af Projektchef SUSANNE RØNNE, som mødte forsamlingen i døren, og foretog en tour de force i bygningen og fortalte kort og koncist om de mange væsentlige opgaver dette bydelsprojekt nummer og varetager.

Indføringen i stedets opgaver, sammen med de personer vi nåede at nikke til og se, gav et godt indtryk af viden og vilje til at gavne og optimere mulighederne for alle i bydelen. Tidsplanen førte os tilbage til MOSAIKKEN, hvor en mageløs kage og mocca ventede, OG et ganske stort antal unge drenge og piger i alle udgaver havde indfundet sig, for at møde os. Der blev balanceret mellem kage, stole og samtaler omkring forskellige scenekunstmuligheder; samtidig med at det

ghettostempel var ikke mærkbart for den besøgende. - Der hvor der erfaringsmæssigt ligger usynlige modsætninger eller ingen inddragelse er ofte i stærkt traumatiserede personer/grupper, drenge versus piger, med og uden slør, forskelle i sprog og moralkodex. - STENGÅRDSVEJområdet er omkranset af skoler, et gymnasium og SDU med tilhørende ambitiøs idrætsplads, plus de omtalte institutioner vi besøgte; resurserne her - i form af viden, rum og gear er oplagte til at inddrage i fremtidige projekter. Ikke mindst de flotte fysiske uderum og undertegnede yndlingssted: CIRKUSPLADSEN, som primært bestod af bjerge af jord - men det er en helt egen historie...

blev overvejet i hvor høj grad ordet "scene-kunst" giver mening for stedets brugere. TINA TARGAARD gav nogle bud på dette i sine afsluttende kommentarer.

Denne signatur særlige oplevelse blev mødet med MAÍDA SALIHOVIC, tosproget medarbejder i MOSAIKKEN, oprindeligt fra Bosnien, som kom hertil som 2-årig og ingen erindring har om sit hjemland. Hendes beretning om forældrene som værende i en evig længsel

efter at vende tilbage og livet her i Danmark; hendes egne overvejelser, nu hvor hun nu venter barn. Hendes ældre søster som husker en efterladt taske i Bosnien, som et billede på noget hun skulle "hjem" og hente... MAIDAS redegørelser og holdning til hele området var overordentligt givende.

Mit samlede indtryk er et velfungerende og positivt samarbejde beboere og myndigheder imellem og det umiddelbare

Når regeringen forelægger sit egentlige forslag til finanslov 1. oktober vil der opstå en talteknisk diskussion om kulturministeriets økonomiske rammer og fortsættelsen af omprioriteringsbidraget

Skal VLAK-regeringens planlagte omprioriteringsbidrag og besparelser på DR fjernes, skal regeringen og finanslovsaftale-partierne øge Kulturministeriets ramme med over 780 mio. kr. indtil 2023. Og så er der end ikke plads til nye initiativer.

Lad det være sagt med det samme: Når regeringen forelægger sit egentlige forslag til finanslov 1. oktober vil der opstå en talteknisk diskussion om kulturministeriets økonomiske rammer og fortsættelsen af omprioriteringsbidraget. Det bliver nemt en talkrig.

Finanslovsforslaget er endnu ikke kendt, men der gisnes livligt. Det eneste kendte er flerårsbudgetterne, som de fremgik af finansloven for 2019. Lidt lettere bliver det af, at regeringen 27. august har fremsat et teknisk baseret forslag til finanslov for 2020.

Ifølge grundloven skal regeringen fremsætte et forslag til finanslov inden 1. september. Men ligesom Venstre-regeringen valgte i 2015, har den Socialdemokratiske regering valgt at vente med det politiske udspil til finanslov til folketingsårets start.

Det nu foreliggende finanslovsforslag for 2020 bygger således udelukkende på tidligere års beslutninger og viser intet om den nye regerings hensigter. Til gengæld kan de bruges som reference for de kommende diskussioner, idet der ikke bør opstå diskussioner om pris- og lønjusteringer og andre tekniske ændringer.

Øget ramme

Udgangspunktet er, at kulturministeriets samlede ramme for 2020 udgør 9.058 mio. kr. Det er en stigning på 875 mio. kr. i forhold til finansloven for 2019. Dette skyldes ene og alene, at Folketinget har besluttet at omlægge

*Teatret ved Sorte Hest: "Ene-time"
Instruktion: Maria Vinterberg
Foto: Robin Skjoldborg*

tilskuddet til DR fra licensfinansiering til finansiering gennem finansloven. Dette sker gradvist fra 2019 til 2023. Finanslovsbevillingen til DR øges fra 2019 til 2020 med 842 mio. kr.

Ser man bort fra DR, får den øvrige del af Kulturministeriets område således en ramme-forøgelse på ca. 33 mio. kr. fra 2019 til 2020.

Dette er udelukkende resultatet af den tidligere regerings beslutninger og tekniske fremskrivninger. Det giver så at sige ikke mere "kultur" for pengene, men indholder naturligvis de initiativer VLAK-regeringen igangsatte med finansloven for 2019.

VLAK-regeringens 2018-initiativer

I forbindelse med finansloven for 2019 fremlagde VLAK-regeringen i flere omgange væsentlige økonomiske initiativer.

Samtidig besluttede VLAK-regeringen at videreføre det omstridte omprioriteringsbidrag indtil 2022, hvor man dog ville fastholde omprioriteringsbidraget, men indenfor kulturministeriets område. Tanken var altså at bruge omprioriteringsbidraget til intern omprioritering indenfor ministeriets område.

En ny regering og et nyt flertal i folketinget er på ingen måde bundet af tidligere flertals beslutninger. Traditionen tilsiger dog, at man lader annoncerede bevillinger fra tidligere år løbe videre. Det skal være politisk markante felter, hvis et nyt flertal beslutter at sløjfe en bevilling.

Omprioriteringsbidraget føres derfor – som udgangspunkt – videre i 2020-2022.

Omprioritering i 2020

For at afskaffe omprioriteringsbidraget i 2020, skal kulturministeriets ramme forøges med ca. 84 mio. kr. i de kommende måneders finanslovsbehandling.

En tilsvarende yderligere merbevilling skal også skaffes i 2021, hvis man ikke pludseligt skal få et enkelt års omprioriteringsbidrag. I 2022 er problemet løst i den forstand, at regeringen kan vælge at lade omprioriteringsbidraget gå tilbage til de berørte institutioner. Det vil således ikke kræve nogen diskussion om Kulturministeriets samlede ramme, end-sige kræve involvering af Finansministeriet

DR

Diskussionen om Kulturministeriets ramme vil også blive præget af de fortsatte besparelser på DR. VLAK-regeringens aftale med Dansk Folkeparti indebærer samlede besparelser i

DR på 773 mio. kr. fra 2018 til 2023, heraf er 155 mio. kr. afholdt i 2019 (2018 prisniveau).

Udgangspunktet er således forventede besparelser i DR på i alt ca. 620 mio. kr. fra 2019-2023. Fra 2019 til 2020 skal spares 155 mio. kr. For mange ser det overskueligt ud, hvis man ved finansloven for 2020 fx kan redde et par af de lukningstruede af DR's DAB-kanaler for en merbevilling i niveauet 20-40 mio. kr. årligt.

Det er vanskeligt at forestille sig en regering som bruger alle sine kræfter på at rydde op efter den forrige regering.

For de politikere som skal diskutere den samlede ramme for DR for 2020-2023 er det dog et noget vanskeligere regnestykke, idet man må forvente, at lukningen af DAB-kanaler af DR ses som forholdsvis lavtstående frugter.

Hvis man fastholder væsentlige dele af sparekravene til DR de kommende år, binder man sig måske til at skulle forsvare endnu værre besparelser hos DR i de efterfølgende år.

Den samlede ramme – frem til 2023

Den umiddelbare diskussion om finansloven for 2020 vil således handle om omprioriteringsbidraget på 84 mio. kr. og DR-besparelser på 155 mio. kr., i alt ca. 240 mio. kr.

Samtidig skal regeringen og finanslovs-aftal-partierne beslutte, hvordan man vil håndtere rammerne for 2021-2023.

Yderligere vil der også være behov for, at regeringen iværksætter egne initiativer. Det er vanskeligt at forestille sig en regering som bruger alle sine kræfter på at rydde op efter den forrige regering. Typisk vil man også gerne huskes for noget visionært. ●

Nørrebro Teater: "Mysteriet" - Instruktør: Madeleine Røn Juul - Pressefoto

EN DAG PÅ PASSAGE FESTIVALEN

La Vita Nuova, Romeo Castellucci Helsingør - Foto: Karsten Piper / Passage Festival

Passage Festivalen arrangeres af Helsingør Teater i tæt samarbejde med Dunkers Kulturhus, og finder hvert år sted i starten af august måned i både Helsingør og Helsingborg. Festivalen har fundet sted hvert år siden 2003, og præsenterer primært gadeteater af høj international standard. Med udover familievenligt gadeteater, gemmer festivalen hvert år på virkelig spændende eksperimenterende scenekunst i alle mulige interessante formater, skabt af nogle af de bedste performance-kunstnere fra Danmark og udlandet.

I år besøgte jeg festivalen torsdag d. 1. August i Helsingør, og nåede at overvære fem markant forskellige værker på en dag. Først så jeg den intense immersive performance *Flugt* af Teater Bæst, derefter en lille 3D animationsforestilling med titlen "The Inner World" af gruppen *Holoqué* fra Catalanien, så fulgte en

omgang satirisk vandre-gadegøgl under titlen "The Pilgrimage" af den engelske gruppe Cocoloco, fysisk slap-stick komedie under titlen "Wanted" med den fransk gruppe Bruital Cie og til sidst sluttede jeg dagen af med at overvære festivalens internationale hovednavn, forestillingen La Vita Nuova af den italienske instruktør Romeo Castellucci og hans teater Societas. Den sidstnævnte forestilling fandt sted i den vilde tidligere værtshal Hal 14 ved siden af Kulturværftet sent om aftenen.

Nogle gange varer et værk 10 eller 15 minutter, andre gange som med Flugt: 1,5 time i intimt nærvær med to performere i et telt - der tidligere har været brugt til, eller rettere: var planlagt til at skulle bruges til at huse flygtninge fra Syrien for et par år siden. Og netop temæt flugt blev der taget livtag med overfor os publikum, som ud over jeg selv bestod af tre andre, og så var der også udsolgt. For

La Vita Nuova, Romeo Castellucci Helsingør - Foto: Karsten Piper / Passage Festival

Yellow field - Foto: Passage festival

når Teater Bæst laver intime forestillinger så mener de det i bogstaveligste forstand. Eja Due som er hovedkraften bag Teater Bæst har i denne forestilling allieret sig med lyd-kunstneren Tin Soheili, som selv er flygtet til Danmark fra Iran for en del år siden. Og det er deres personlige historie og tanker om flugt vi følger, samtidig med at vi inviteres til at

fortælle om egne tanker, følelser og oplevelser. Vi blev guidet rundt i teltet, som også indeholdte en slags lydinstallation som vi til sidst lå fysisk ovenpå. En meget nærværende og intens oplevelse.

“La Vita Nuovo” stod formmæssig i skarp kontrast til “Flugt” ved at være en kæmpe iscenesættelse af hele Hal 14, som var fyldt med måske 50 parkerede biler dækkede af hvide lagener. En kæmpe bil-kirkegård stod der belyst af neonrør i lange rækker. Imponerende og dystopisk på samme tid. Og på denne kirkegård over fordums industrialiserede samfund indfandt 6 store sorte mænd sig, iklædt hvide kjortler af en art og iført høje hæle. De udfører et intens og særpræget ritual foran os, som blandt andet inkluderede at vælte biler, bære guld emblemer rundt, mase appelsiner under bilhjul og meget mere, alt sammen i et kraftfuldt forstærket lyd-billede.

Det hele gav associationer til en slags syret, post-industrielt science fiction scenarie. Først ca. halvvejs inde i forestillingen bliver en tekst reciteret, en ret kompleks tekst inspireret af den tyske filosof Ernst Blochs bog “Utopiens Ånd” (1923), skrevet omkring 1. Verdenskrig, hvor troen på Messias’ komme og en marxistisk verdensforståelse flettes sammen. Det hele var temmelig syret, men vanvittigt smukt og forførende.

Det der hvert år overvælder mig ved Passage festivalen er, at de scenekunstneriske oplevelser ofte falder uden for kategori. Det er det perfekte sted at se og opleve alle mulige anderledes former for sceniske udtryk som fysisk komik, intenst deltagerbaseret performance-teater, animationsteater, pudsige installationer og massiv lyd-mættet billedteater, alt sammen af virkelig høj kvalitet.

RUNDE DAGE:

**Anastasia Holst
Nørlund 30 år
28.12**

**Ole Kröll
75 år
16.11**

**Niels Borup
70 år
30.12**

**Vicky Leander
60 år
31.12**

Oprørets koordinater blev kunstnerisk ændret en del, fra beskrevet i den oprindelige projektbeskrivelse. Dette skyldes at vi i Kunstkollektivet FAMILIEN netop kom fra et andet projekt, faciliteret at vores ene styregruppemedlem Rosa Sand Michelsen: "talking about my generation"

I den forbindelse kunne vi mærke, at vi havde bevæget os meget i undersøgelsen om vores generation som passive og handlingslammede. Men siden vi skrev ansøgningen til "voksenoprør" i 2018 synes vi at der var sket del refleksion og handling i det samfund der omgiver os.

Tanken om hvilket samfund vi efterlader til dem vi elsker, og dem der kommer efter os, fylder meget hos os. Her tænker vi både på klimapolitik og menneskelig natur.

Vi havde lyst til at lave en forestilling som kunne bevæge sig i tid. En fiktion baseret på en overbevisning om, at de valg du træffer i dag, vil danne ringe i vandet langt ud fremtiden. Vi skabte en sci-fi slæghistorie:

I maj 2019 kulminerer lang tids afmagt og politikerlede i et blodigt oprør. Troen på

demokratiet er død. Folket går på gaden for selv at tage magten, stolte over at gøre noget og være en del af noget større end dem selv. I år 2119 husker en 110-årig kvinde tilbage på sin mor og det oprør, som de gav deres liv for. Hun har aldrig forstået, hvordan man kan ofre sig selv og sin familie for en politisk sag. Ikke før nu. I år 3119 bliver et barn skabt ved hjælp af et æg, der har været nedfrosset i over 900 år. Hun fødes af en maskine, men har hun sin mormors oprør i sig?

Publikum rejse gennem København på gåben, i båd og i bus, mens historien udfoldede sig i mødet mellem iscenesatte tableauer og lyden i deres høretelefoner.

Tusinde tak for jeres støtte

*Venlig hilsen
Kunstkollektivet FAMILIEN*

KULTURMØDE

Foto: Søren K. Kløft/Teatercentrum
og Christoffer Berdal

Erik Pold i samtale med Catherine Poher

I en serie af samtaler sætter jeg en række kolleger stævne i en snak om hvordan vi arbejder med repræsentation, misrepræsentation og præsentation i en brydningstid, hvor spørgsmål omkring køn, race, seksualitet og identitet er i fokus.

Hvem og hvad fremstiller vi på scenen? Hvem får lov til at gøre det og hvorfor? Hvem og hvordan caster vi til hvilke roller? Er det os som instruktører/iscenesættere der vælger og har ansvaret, og hvordan forholder vi os til det ansvar?

Denne gang er det instruktør Catherine Poher, som er både teaterinstruktør og billedkunstner. Catherine har været en central figur i gruppeteatrene herhjemme, og er kendt for poetiske, visuelle og fysiske forestillinger – med en lang række Reumert-nomineringer og priser til følge.

Fortæl lidt om din baggrund som instruktør

Jeg har ikke nogen decideret teateruddannelse, men er uddannet arkitekt. Så jeg ved ikke ret meget om teater. Arkitektur har lært mig noget om rum, lys og kroppe i rum. Det er den viden jeg bruger når jeg iscenesætter. Min karriere i Danmark startede i Billedstofteatret. Jeg kom til Danmark via en invitation fra Kirsten Dehlholm (leder af Hotel Pro Forma). I Frankrig er jeg opvokset med en mere fysisk-visuel og abstrakt teatertradition, og var så heldig at vokse op i en tid med store navne på det område som Pina Bausch, Bob Wilson, Tadeusz Kantor og Peter Brook. Når jeg oplevede de forestillinger, de lavede, følte jeg mig hjemme. Jeg mødte oprindeligt Kirsten Delholm på Holbæk Kunsthøjskole, hvor vi blev veninder og besøgte hinanden i henholdsvis Frankrig og Danmark, før vi begyndte at arbejde sammen i Billedstofteatret.

Gruppe 38: "Historien om huset der blev til en prik"
Instruktion: Catherine Poher
Foto: Olivier Guillemain

Du har gennem tiden arbejdet meget med fysiske performere, dansere, artister m.v. Adskiller det sig fra at arbejde med mere traditionelt uddannede skuespillere?

Jeg har gennem min lange karriere kun lavet to forestillinger baseret på et decideret manuskript, som man typisk gør i det traditionelle dramatiske teater. Det skyldes til dels at jeg er fremmed, jeg kunne ikke tale dansk i starten og selv nu når jeg hører sproget kan jeg ikke genkende de fine nuancer i sproget, så jeg har altid undgået tekstbaserede forestillinger. Jeg indarbejder typisk nogle få sætninger i mine forestillinger som en slags akupunktur, hvor jeg med små stik forsøger at hjælpe publikum med forståelsen af det fysisk-visuelle teater som jeg primært er optaget af.

Hvordan arbejder du med repræsentation? Hvad er din tilgang til figur-arbejdet, udvikling af karakterer, det at performeren repræsenterer en anden på scenen?

Det arbejder jeg ikke med. Jeg arbejder med aktioner/reaktioner, bevægelse og handlinger. Jeg kan ikke lide at man lader som om man er en anden end den man er. Man "er" igennem det man gør. Man skaber nogle stemningsfyldte billeder uden at "spille", som publikum kan tolke. For mig er "repræsentation" en løgn. Jeg har det svært med skuespil som går ud på at "spille nogen". Jeg har en stemme i mig der siger det er løgn når nogen "spiller". Jeg vil have nærvær, noget der er tæt på, vi skal ikke spille noget eller nogen, det gør vi så rigeligt i det daglige. Teater for mig er der hvor man er nøgen og skrøbelig, hvor man giver noget direkte, og hvor man kan møde publikum.

Den første forestilling på Det Kgl. Teater som jeg skabte hed "På den anden side", og i den arbejdede jeg med skuespilleren Maria Rossing som hovedperson. Det var en forestilling der handlede om at sige farvel. Hun skulle gå fra barndom til det voksne menneske, men hun spillede ikke, hun var sig selv, hun spillede ikke barn eller voksen. Alt det hun skulle igennem, forstod man som den rejse fra barn til voksen, men hun spillede ikke yngre eller ældre end hun var. En ældre dame var på scenen, som en repræsentant for hendes indre, så hun var fordoblet.

Maria er så dygtig en skuespiller at når hun sagde noget, så kunne jeg ikke høre det, og vi arbejdede længe på at etablere en dialog fra hende til publikum som var henvendt direkte til publikum og som var reel og nærværende. Først kæmpede hun lidt med det, men pludselig en dag forstod hun det, og så

var jeg helt blæst omkuld. Det handler om at forstå forskellen mellem at være dygtig og "at være". Jeg har lært denne teknik af Ray Nusslein fra Paraplyteatret. Han arbejdede jeg med som spiller, og han sagde ofte: "jeg kan ikke se hvad du vil vise mig" indtil jeg forstod hvor han ville hen med det, og lærte at være nærværende. Det handler om at gå i dialog som menneske med publikum. En meget specifik teknik, en kvalitet. Det kræver disciplin, at holde sig nøgtern til de handlinger og aktioner man har planlagt at udføre. Det er publikum der skal opleve følelserne, blive rørte. Spillerne skal ikke spille følelserne, de skal rumme dem.

Er der nogle metoder du har haft held med når du blander et cast med både skuespillere, performere og dansere?

Det er den samme metode. Det er sjældent jeg har lyst til at kaste mig ud i at arbejde med folk, jeg aldrig har arbejdet med før. Hvis nogen jeg ikke har arbejdet med tidligere, spørger mig, så starter jeg altid med en workshop nogle dage, hvor man lærer hinanden at kende og så vurderer jeg ud fra det om der er grundlag for et samarbejde. Jeg kan godt lide at arbejde med de samme, som en familie, så man kan udvikle en metode sammen. Når vi kender hinanden så kan vi ret hurtigt komme langt i prøveprocessen. Man har været i prøverummet sammen før og har en grundlæggende tillid til hinanden.

Det er en kollektiv proces, hvor jeg som instruktør er den der rummer kaos. Det er min pligt at rumme det kaos man er i, ikke være bange for det, så de andre er trygge ved at kaste sig ud i det og skridt efter skridt finde vejen til et scenisk sprog og en færdig

Det Kongelige Teater: "På den anden side" - Instruktion: Catherine Poher - Foto: Laura Stamer

*Det Kongelige Teater: "På den anden side"
Instruktion: Catherine Poher
Foto: Laura Stamer*

forestilling. Det er noget jeg kan, fordi jeg også er billedkunstner. Fordi jeg ofte har stået foran et hvidt lærred. Jeg har øvet mig i "ikke at vide".

Hvilke tanker gør du når du caster? Er du optaget af mangfoldighed og ligestilling i den proces?

Køn har aldrig interesseret mig. For mig er det mennesker jeg arbejder med, ikke køn. Lige nu i Åben Dans (en fast samarbejdspartner for Catherine) er det tre dansere der ligner hinanden. De er castet sammen. Der kan være fysisk karakteristika som ligger til grund for et valg. Og humor eksempelvis. Det er meget fysisk, allerede i Billedstofteatret valgte vi folk ud fra nogle fysiske karakteristika som billedet krævede, og ikke nødvendigvis uddannede skuespillere.

Jeg ser ikke problemerne med ligestilling og mangfoldighed fordi jeg ikke har det fokus. Jeg aner ikke om der er problemer med det. Jeg har altid gjort hvad jeg ville. Jeg vælger dem jeg vil arbejde med fordi de kan det de kan. Jeg synes det er vigtigt man kæmper for ligestilling og mangfoldighed på et politisk plan, men jeg synes også det er svært. For eksempel da jeg sad i legatudvalget under Statens Kunstfond blev vi bedt om at tælle hvor mange af hvert køn der havde fået penge, og det irriterede mig. Lige fordeling er en mærkelig diskussion, det bliver nemt for stift på den måde. Hvis man bliver tvunget til at give penge til nogen man ikke mener er de rigtige, eller bedste kunstnere, er det efter min mening forkert. Men det er vigtigt at man ændrer tankegangen i samfundet. At kvinderne får mere plads.

Jeg mener man altid kan vurdere et håndværk,. Hvis håndværket er i orden, så kan det godt være det ikke er min smag – men ok så skal det støttes

I mit udvalg mente vi at vi var forpligtede til at støtte dem der var nyskabende, vi kiggede efter det. Nogen der prøvede noget og tog en risiko.

Er der forestillinger hvor netop problemerne med repræsentation har fyldt meget?

Jeg prøver at undgå at "caste forkert". Jeg beskytter min arbejdsmetode ved at være meget påpasselig med hvem jeg arbejder med. I Frankrig er der en længere tradition for mere visuel/fysisk teatertradition. En mere abstrakt tradition. Abstraktion, filosofi og poesi fylder mere i børnenes opdragelse. I Danmark er vi mere optagede af det narrative, og

realismen, de socialt orienterede narrativer. Det er to forskellige grundlag for tilgangen til kunsten, forskellige kunstneriske udtryk. Mange danskere foretrækker den narrative tradition. Men hvis man kan associere mere frit, hvor man digter med selv, så synes vi typisk at det bliver lidt kompliceret.

Jeg ser det også i det nybyggeri der blive skabt. Kigger man ind af vinduerne bor mange på samme måde. God dansk design, de samme dyre møbler, samme måder at indrette sig på. I Frankrig er der fuldstændigt forskellige verdner. Møbler er lavet af alt muligt, selvskabt på forskellige måder. Danmark er meget homogen. Vi er en meget homogen kultur. Derfor fungerer jeg ikke så godt i faste rammer, for eksempel i de store institutionsteatre. Men det er trist at der ikke er nogle af institutionerne der producerer på andre måder og derved prøver at skille sig ud

Jeg føler mig privilegeret over mine samarbejder med Åben Dans og Gruppe 38. Vi besluttede os for at lave en forestilling i mørke, og så finder vi ud af hvordan vi gør det. Hele holdet sammen, vi gør det sammen.

Samfundsengagement er vigtigt. Men jeg arbejder mere eksistentielt end direkte politisk. Jeg lavede eksempelvis en forestilling om grænser som både beskæftigede sig med det politisk og grænserne indeni os selv. Død, livets flygtighed og mysteriet. Hvor svært det er at være menneske. Det er politisk på et andet plan.

Hvordan har du med børneteateret måde at arbejde med målgrupper, altså hvor de typisk er inddelt efter alder?

Opdeling i aldersgrupper er en kommerciel mekanisme, så vi kan sælge til en bestemt

Det Kongelige Teater: "På den anden side" - Instruktion: Catherine Poher - Foto: Laura Stamer

aldersgruppe. Det er skadeligt, fordi det jeg oplever, er det vigtigste er at generationerne kan opleve noget sammen. Et rum, hvor de undrer sig sammen.

Når jeg laver rejsende eller "opsøgende" forestillinger, er det for at nå publikumsgrupper som ikke har så let adgang til at komme i teatret. Når en forestilling kan pakkes i en bil, så kan den komme langt ud på landet, det er vigtigt. Jeg er stolt af at de fleste af mine forestillinger har været vist bitte små steder rundt omkring. Den samme forestilling med Gruppe 38 kan komme helt ud i en surt lugtende gymnastik sal på Djursland og spille i Kennedy Centret i Washington.

Det meget lokale kan blive internationalt – det visuelle teater og dansen kan nå langt ud. Med Åben Dans har jeg oplevet voksne i Japan der græd til en baby-forestilling.

Grunden til at jeg tager mit arbejde med at skabe værker for små børn så alvorligt, er at "førsproglige" kunstneriske udtryk er fascinerende. Og notorisk har de en stærk påvirkning på alle, uanset alder.

En vigtig pointe ved mine arbejder med scenekunst for børn er at de har skærpet min sans for det umiddelbare og sanselige – som jeg har overført til mine voksenforestillinger. Min hensigt er at det voksne publikum genfinder deres egen barnlige undren og åbenhed. Både børn og voksne digter med når de oplever – ud fra deres eget livsgrundlag.

Børne- og voksenteater er ikke to forskellige slags teater. Når man skaber et åbent, poetisk rum for refleksion. Når det lykkedes så er det godt teater!

Er der nogle restriktioner på sproget som vi skal acceptere, censurerer du dig selv?

Jeg synes det er så farligt med den identitetspolitiske debat for tiden. Jeg tror ikke man hele tiden skal passe på hvad man siger. Måske skal man ikke sige "N-ordet", men jeg kender mennesker der bruger det til at betegne sig selv med, og det er vel fint? Det kører efter min mening af sporet når man ikke kan anvende betegnelser som rengøringskone, skraldemand, åndssvag. Er det ikke i virkeligheden et superflot ord: svag i ånden? Det forekommer mig uvæsentligt i forhold til de større strukturelle og politiske problemer der er på spil med eksempelvis økonomisk ulighed. Det er som om man reagerer de forkerte steder.

Men magt-kritik er væsentlig! Og der er ting som politikere udtaler, ting de siger og måder

de siger det på, som eksempelvis er dybt racistiske eller nedgørende. Det burde man dømmes og putte politikerne i fængsel for, ligesom man gjorde det i halvfemserne. Le Pen blev dømt mange gange i Frankrig.

Vi lever i en meget svær periode hvor jeg er i tvivl om hvordan jeg kan skabe klimaneutrale og fredskabende forestillinger. Der bliver i dag produceret realistisk scenekunst om hvor forfærdeligt vores samfund er og rigtig meget underholdning for at glemme det. Hvor er ritualer?

Jeg har altid arbejdet med scenekunst, der havde en samlende og healende kraft på grund af at jeg har beskæftiget mig med det, der er umiddelbart barnligt, det sanselige. Jeg føler at det skrøbeligt er sværere og sværere at beskytte. Andre kræfter er i gang.

TIME MINUS 6

POST

PP

DANMARK